

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 23:61
Diariernr: SKR2023/02350
Handläggare: Jonas Eriksson
Ämnesord: Läkemedelsbidrag
Avdelning: Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Sektionen för ekonomisk analys
Extern medverkan:
Datum: 2023-12-20
Mottagare: Regioner
Rubrik: Statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna m.m. 2024 - Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner
Ersätter:
Bilagor: Bilagor

Sammanfattning

Staten och Sveriges Kommuner och Regioner har slutit en ny överenskommelse om Statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna m.m. 2024. Här redovisas de ekonomiska effekterna för enskilda regioner.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Aktuell Ekonomi 23:61

Avdelningen för ekonomi och styrning
Jonas Eriksson

Regiondirektörer
Ekonomidirektörer
Budgetchefer
Finanschefer
Redovisningschefer
Ekonomer

Statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna m.m. 2024 – Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner

Här redovisas de ekonomiska effekterna av överenskommelsen för enskilda regioner.

Innehåll

Inledning	3
Vinst- och förlustdelningsmodell	4
Utbetalningsordning	4
Statsbidraget för läkemedelsförmånerna 2024 fördelat på region	5
Behovsmodellen.....	5
Förändring i behovsmodellen 2024 jämfört med 2023.....	6
Den solidariska finansieringen.....	7
Ersättningstrappa	7
Förändring jämfört med föregående år	8
Sammanställning av utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2024.....	10
Reglering av nettostatsbidraget.....	10

Inledning

Den 15 december 2023 godkände Sveriges Kommuner och Regioners styrelse en överenskommelse om statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna med mera. Regeringens godkännande gjordes den 20 december. Överenskommelsen gäller för år 2024. Överenskommelsen redovisas i sin helhet på SKR:s webbplats.¹

Bidraget till regionerna sker from 2024 med ett så kallat nettostatsbidrag. Det innebär att bidraget reducerats med statens prognosticerade andel av återbäringen 2024 för de läkemedel som har finansiering via bidraget och där avtal mellan regioner och läkemedelsföretag genererar återbäring.

Beloppen i överenskommelsen baseras på Socialstyrelsens prognos av läkemedelsförsäljningen i Sverige per den 30 oktober 2023 och Tandvårds- och läkemedelsverkets (TLV) prognos av återbäringsavtalen per den 17 november 2023. Därutöver ingår bidrag för vissa läkemedel som förskrivs enligt smittskyddslagen, vissa överföringar av läkemedel till slutenvården, vissa överföringar av förbrukningsartiklar, samt visst bidrag för dos-tjänsten. Bidraget för dessa övriga delar uppgår sammanlagt till 1 620 miljoner kronor för år 2024.

För år 2024 erhåller regionerna totalt 38 430 miljoner kronor i nettostatsbidrag. 37 918 miljoner kronor avser kostnaderna för läkemedelsförmånerna och 402 miljoner kronor avser kostnader för läkemedel för behandling av hepatit C. Ersättningen för hepatit C läkemedel motsvarar 70 procent av kostnaderna enligt tidigare princip. De summerade beloppen ovan reduceras sedan med statens andel (40 procent) av den prognosticerade återbäringen, minus 1 510 miljoner kronor. Nettobeloppet uppgår efter avdrag för återbäring till 36 810 miljoner kronor. Till detta adderas posten övrigt som även i år uppgår till 1 620 miljoner kronor. Se tabell 1.

¹ [Överenskommelse läkemedelskostnader](https://skr.se/skr/halsasjukvard/vardochbehandling/lakemedelkommunerregioner/kostnaderlakemedel/overenskommelselakemedelskostnader.26347.html)

<https://skr.se/skr/halsasjukvard/vardochbehandling/lakemedelkommunerregioner/kostnaderlakemedel/overenskommelselakemedelskostnader.26347.html> Sidan kommer att uppdateras med 2024 års överenskommelse så fort den är färdig.

Tabell 1. Överenskommet nettobelopp 2024

Miljoner kronor

Fördelning	Bruttobelopp 2024 (mnkr)	Statens del av återbäringarna 2024 (mnkr)	Överenskommet nettobelopp 2024 (mnkr)
Läkemedelsförmånen	37 918		
Hepatit C (70%)	402		
Summa:	38 320	-1 510	36 810
Övrigt			1 620
Totalt	38 320	-1 510	38 430

Tabellen visar delarna i överenskommelsen.

Statsbidraget minskas med 11 miljoner kronor som för regionernas räkning avsätts för vidareförmedling till E-hälsomyndigheten. Detta avser regionernas nyttjande av de s.k. SOL-tjänsterna, d.v.s. system för sortiments- och leveransinformation för dosdispenserade läkemedel.

Vidare minskas regionernas ersättning med cirka 4,2 miljoner vilket avser regionernas kostnader för Sveriges medlemskap i ett internationellt samarbete om horisontspaning på nya läkemedel, International Horizon Scanning Initiative (IHSI). Beloppet kan komma att ändras beroende på valutakursförändringar. Därutöver avsätts 3 miljoner kronor till SKR för arbete tillsammans med regeringskansliet och TLV med nya arbetssätt och utökad samverkan, en nyhet i denna överenskommelse. Det belopp som utbetalas till regionerna uppgår således efter ovanstående reduktioner till omkring 38 412 miljoner kronor.

Parterna är överens om att principerna i den fördelnings- och betalningsordning som hittills har gällt ska tillämpas under avtalsperioden.

Variablerna i behovsmodellen är numera samordnade med den reviderade behovsmodellen för hälso- och sjukvården i kostnadsutjämningsystemet.

Vinst- och förlustdelningsmodell

Överenskommelsen innehåller även en vinst- och förlustdelningsmodell. Om regionernas totala kostnader för läkemedelsförmånen tillsammans med regionernas kostnader för läkemedel för behandling av hepatit C justerat för statens andel av återbäringarna överstiger det överenskomna beloppet på 36 810 miljoner kronor med mer än 3 procent förbinder sig staten att finansiera 50 procent av avvikelsen över 3 procent. På motsvarande sätt ska en återbetalning ske till staten i de fall kostnaderna skulle bli mer än 3 procent lägre än överenskommet belopp.

Utbetalningsordning

Bidraget fördelas mellan regionerna enligt den reviderade behovsmodellen som tillämpas från och med 2021. Behovsmodellen syftar till att fördela statsbidraget till regionerna efter behov och inte efter faktisk förbrukning.

Statsbidraget för läkemedelsförmånerna 2024 fördelat på region

Huvuddelen av bidraget, preliminärt 38 412 miljoner kronor betalas ut till regionerna.

I tabell 2 redovisas nettostatsbidragets storlek 2024 fördelat per region. Notera att statsbidraget för 2023 är bruttobeloppet i 2023 års överenskommelse. TLV har i december tagit fram en prognos över statens del av återbäringen per region.

Tabell 2. Statsbidragets storlek per region (brutto 2023 och netto 2024)

Kronor

Region	2024	2023	Region	2024	2023
Stockholm	8 346 809 475	7 664 418 733	Värmland	1 118 202 835	1 036 333 599
Uppsala	1 400 718 273	1 287 511 639	Örebro	1 152 820 944	1 065 179 345
Sörmland	1 155 275 181	1 072 738 400	Västmanland	1 057 830 560	980 202 399
Östergötland	1 733 294 277	1 603 939 961	Dalarna	1 142 596 916	1 060 801 586
Jönköping	1 358 231 976	1 259 673 796	Gävleborg	1 136 395 107	1 055 438 115
Kronoberg	753 484 195	697 948 238	Västernorrland	958 783 532	891 503 433
Kalmar	989 866 174	920 272 975	Jämtland	514 392 706	477 688 848
Blekinge	621 590 448	577 351 900	Västerbotten	1 023 889 185	950 016 085
Skåne	5 100 738 882	4 706 388 077	Norrbottnen	982 339 637	913 621 637
Halland	1 280 907 960	1 183 057 154	Gotland	249 373 257	231 517 968
V:a Götaland	6 334 208 160	5 839 358 652			
Totalt	38 411 749 680	35 474 962 540			

Tabellen visar statsbidragets storlek per region för åren 2023 och 2024.

Utbetalningen per månad sker med 1/12 av årets bidrag. Notera att utbetalningarna sker med 2 månaders eftersläpning, det vill säga beloppet för januari betalas ut i mars och så vidare.

Behovsmodellen

En ny behovsmodell för läkemedel infördes från och med år 2021. Variablerna i behovsmodellen är desamma som i den reviderade behovsmodellen för hälso- och sjukvården i kostnadsutjämningsystemet. Behovsmodellen för läkemedel syftar till att fördela statsbidraget till regionerna efter bedömt behov och inte efter faktisk förbrukning. Som en del i behovsmodellen ingår också att, genom en solidarisk finansiering mellan regionerna, ta hänsyn till en mycket ojämn fördelning av patienter mellan regionerna med en viss sjukdom som kräver kostsam läkemedelsbehandling. Behovsmodellen baseras på förbrukningen av läkemedel i olika åldrar, men dessutom tas hänsyn till att behovet skiljer sig åt med hänsyn till socioekonomiska förhållanden som utbildningsnivå, inkomst och

hushållstyp. Variablerna kombineras på olika sätt beroende på ålder. Sammantaget rör det sig om 22 grupper/kombinationer per region:

För barn och unga upp till och med 18 år görs en uppdelning i 0 år, 1–5 år och 6–18 år. Dessutom delas de upp efter om de bor i hushåll med en inkomst per konsumtionsenhet under eller över medianen. Samtliga inkomster inklusive kapitalinkomster räknas in i den disponibla inkomsten.

För vuxna mellan 19 och 79 år görs en uppdelning i 19–49 år, 50–69 år och 70–79 år. Dessutom delas de upp efter utbildning och hushållsinkomst. Variabeln utbildning består av två grupper, de med låg utbildning (maximalt en gymnasieutbildning) respektive hög utbildning. Variabeln hushållsinkomst består av två grupper, under respektive över median.

För de som är 80 år och äldre görs en uppdelning i 80–89 år och 90 år och äldre. Dessutom delas de upp efter om de är ensamboende eller inte.

Gruppens andel av befolkningen mäts i respektive region per den 31/12 tre år innan bidragsåret och multipliceras med den genomsnittliga läkemedelskonsumtionen för respektive grupp. Skillnader i utfall förklaras i sin helhet av skillnader i befolkningsstruktur då samma ”prislappar” används för samtliga regioner. Varje region erhåller genom denna beräkning en modellkostnad. Denna modellkostnad justeras sedan så att genomsnittet för samtliga regioner sammanfaller med det av staten avsatta statsbidraget.

Behovsmodellen beräknas i kronor per invånare. Statsbidraget som 2024 preliminärt uppgår till 38 412 miljoner kronor motsvarar 3 639 kronor per invånare.

Förändring i behovsmodellen 2024 jämfört med 2023

Förändringarna för de enskilda regionerna mellan två år kan förklaras av två faktorer:

- Förändrat bidrag från staten till sektorn.
- Förändrad struktur (utfallet i kronor per invånare i relation till genomsnittet).

I genomsnitt förklarar den högre statsbidragsnivån en ökning av bidraget med 262 kronor per invånare.

Tabell 3. Förändring i behovsmodellen

Kronor per invånare

Region	2024	2023	diff	Region	2024	2023	diff
Stockholm	3 345	3 100	246	Värmland	3 959	3 670	289
Uppsala	3 485	3 238	246	Örebro	3 756	3 482	275
Sörmland	3 838	3 561	277	Västmanland	3 782	3 514	268
Östergötland	3 686	3 421	264	Dalarna	3 988	3 693	295
Jönköping	3 696	3 434	263	Gävleborg	3 975	3 687	288
Kronoberg	3 709	3 439	270	Västernorrland	3 966	3 675	292
Kalmar	4 021	3 729	291	Jämtland	3 898	3 625	273
Blekinge	3 940	3 652	288	Västerbotten	3 685	3 426	259
Skåne	3 609	3 353	255	Norrbottnen	3 954	3 669	285
Halland	3 742	3 472	270	Gotland	4 095	3 808	287
V:a Götaland	3 603	3 345	258				
Totalt	3 639	3 378	262				

Tabellen visar hur mycket varje region får i behovsmodellen, för 2023 och 2024 samt differensen mellan dessa år.

Den solidariska finansieringen

För att en sjukdom ska omfattas av den solidariska finansieringen måste tre kriterier vara uppfyllda. Det måste föreligga en mycket ojämn fördelning av patienter mellan regionerna med en viss sjukdom som kräver läkemedelsbehandling och att behandlingen är kostsam och innebär betydande kostnader för den enskilda regionen jämfört med andra regioner.

De tre sjukdomar som omfattas av den solidariska finansiering 2024 är desamma som tidigare år. Beräkningen inkluderar alltså Gauchers sjukdom trots negativa förmånsbeslut.

- Gauchers
- Blödarsjuka
- HIV

Nettokostnaden för de läkemedel som behandlar dessa sjukdomar ökade med cirka 4 procent mellan bidragsåren 2023 och 2024.

Ersättningstrappa

Den samlade kostnaden för de solidariska läkemedlen som ligger till grund för beräkningen av ersättningen 2024 uppgick till 1 490 miljoner kronor, vilket är en ökning jämfört med 2023. En nedre gräns definieras för hur stor summan av läkemedelskostnaderna för de beslutade sjukdomarna måste vara för att en region ska kunna ta del av den solidariska finansieringen. Över denna gräns utgår det ett relativt stort bidrag för regioner med höga kostnader.

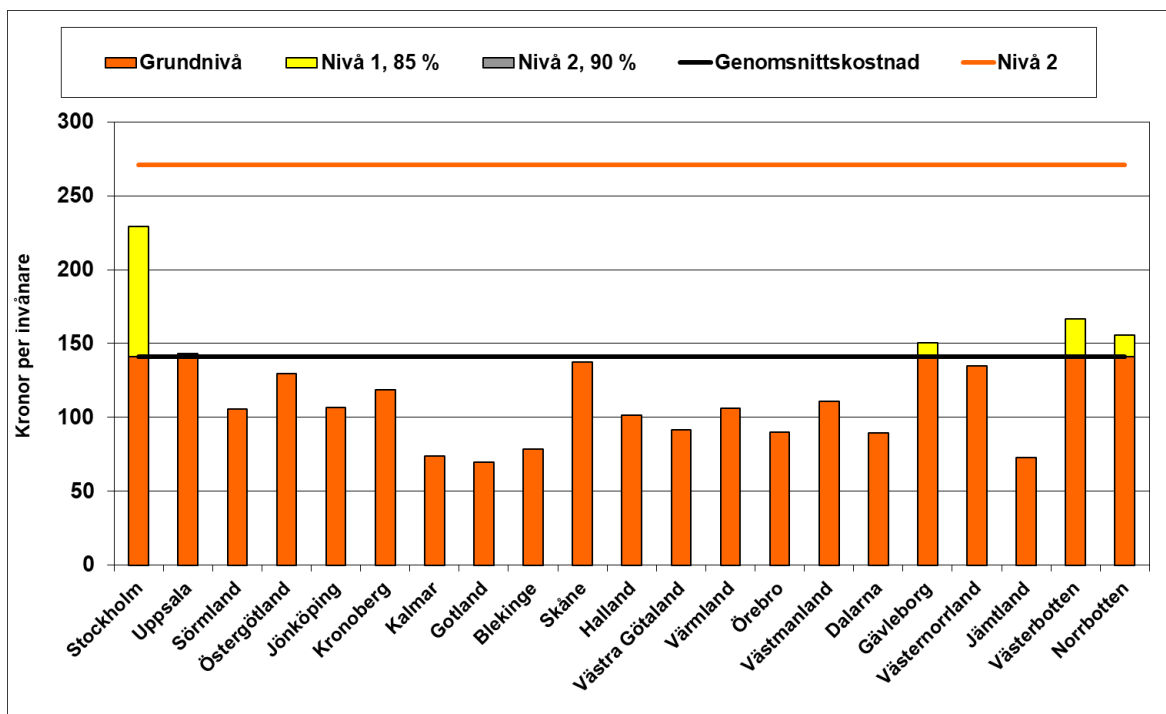
- Kostnader upp till genomsnittet, 141 kronor per invånare, ger inget bidrag.
- Kostnader mellan genomsnittet på 141 och 271 kronor per invånare ger 85 procent i bidrag (nivå 1).
- Kostnader över 271 kronor per invånare ger 90 procent i bidrag (nivå 2).

Genomsnittskostnaden (141) är högre jämfört med förra året (136) och nivån på det övre trappsteget (271) har anpassats till en högre genomsnittlig kostnad.

För bidragsåret 2024 är det fem regioner som redovisar kostnader (oktober 2022 till och med september 2023) över genomsnittet och därmed kvalificerar sig för ersättning. Finansieringen sker genom ett avdrag för samtliga regioner med 19 kronor per invånare. Ingen region kvalificerar sig för ersättning i nivå 2, se diagram 1.

Diagram 1. Kostnader för solidariskt finansierade läkemedel för bidragsåret 2024

Kronor per invånare

Figuren visar vilka regioner som ligger över genomsnittskostnaden och därmed kvalificerar sig för den solidariska ersättningen.

Förändring jämfört med föregående år

Förändringar för den enskilda regionen kan förklaras av följande tre faktorer:

- Förändrade kostnader för den egna regionen för de aktuella läkemedlen (vilket påverkar merkostnad och ersättning).
- Förändrad total kostnad för samtliga regioner för de aktuella läkemedlen (första steget i ersättningstrappan).
- Förändrad finansiering.

Tabell 4. Utfall i modellen för solidarisk finansiering 2024

Kronor per invånare

Region	Utfall		Beräkning				Finansiering	Netto
	2023	2024	Merkostnad Nivå 1	Merkostnad Nivå 2	Ersättning Nivå 1 (85%)	Ersättning Nivå 2 (90%)		
Stockholm	217	229	88	0	75	0	-19	57
Uppsala	146	143	2	0	2	0	-19	-17
Sörmland	103	106	0	0	0	0	-19	-19
Östergötland	116	129	0	0	0	0	-19	-19
Jönköping	111	107	0	0	0	0	-19	-19
Kronoberg	135	118	0	0	0	0	-19	-19
Kalmar	62	74	0	0	0	0	-19	-19
Gotland	42	70	0	0	0	0	-19	-19
Blekinge	88	78	0	0	0	0	-19	-19
Skåne	134	137	0	0	0	0	-19	-19
Halland	103	101	0	0	0	0	-19	-19
V:a Götaland	93	92	0	0	0	0	-19	-19
Värmland	99	106	0	0	0	0	-19	-19
Örebro	89	90	0	0	0	0	-19	-19
Västmanland	96	111	0	0	0	0	-19	-19
Dalarna	81	89	0	0	0	0	-19	-19
Gävleborg	129	151	10	0	8	0	-19	-10
Västernorrland	129	135	0	0	0	0	-19	-19
Jämtland	84	73	0	0	0	0	-19	-19
Västerbotten	183	167	26	0	22	0	-19	3
Norrbottn	149	156	15	0	12	0	-19	-6
Riket	136	141	22	0,0	19	0,0	-19	0

Tabellen visar utfallet i den solidariska modellen per region.

Sammanställning av utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2024

Ett samlat utfall av behovsmodellen och den solidariska finansieringen redovisas i tabell 5.

Tabell 5. Sammanställning statsbidrag för läkemedelsförmånen samt resultatet av den solidariska finansieringen 2024

Kronor

Region	Befolkning 31.8.2023	Statsbidrag enl. behovs- modell, kr/inv	Solidariska läkemedel, kr/inv	Statsbidrag, kr/inv	Statsbidrag, kronor
Stockholm	2 453 674	3 345	57	3 402	8 346 809 475
Uppsala	403 881	3 485	-17	3 468	1 400 718 273
Sörmland	302 475	3 838	-19	3 819	1 155 275 181
Östergötland	472 652	3 686	-19	3 667	1 733 294 277
Jönköping	369 319	3 696	-19	3 678	1 358 231 976
Kronoberg	204 152	3 709	-19	3 691	753 484 195
Kalmar	247 343	4 021	-19	4 002	989 866 174
Blekinge	158 525	3 940	-19	3 921	621 590 448
Skåne	1 420 772	3 609	-19	3 590	5 100 738 882
Halland	343 991	3 742	-19	3 724	1 280 907 960
Västra Götaland	1 767 017	3 603	-19	3 585	6 334 208 160
Värmland	283 814	3 959	-19	3 940	1 118 202 835
Örebro	308 425	3 756	-19	3 738	1 152 820 944
Västmanland	281 082	3 782	-19	3 763	1 057 830 560
Dalarna	287 888	3 988	-19	3 969	1 142 596 916
Gävleborg	286 605	3 975	-10	3 965	1 136 395 107
Västernorrland	242 865	3 966	-19	3 948	958 783 532
Jämtland	132 604	3 898	-19	3 879	514 392 706
Västerbotten	277 594	3 685	3	3 688	1 023 889 185
Norrbottn	248 843	3 954	-6	3 948	982 339 637
Gotland	61 171	4 095	-19	4 077	249 373 257
Totalt	10 554 692	3 639	0,0	3 639	38 411 749 680

Tabellen visar det samlade utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen för respektive region samt det totala statsbidraget.

Reglering av nettostatsbidraget

I januari 2025 görs en avstämning av utfallet av nettostatsbidraget för 2024 i enlighet med överenskommen vinst- och förlustdelningsmodell. Det vill säga, en avstämning av utfallet av kostnaderna för läkemedelsförmånerna och kostnaderna för läkemedel mot hepatit C, justerat för statens andel av återbäringarna, samlat. Avstämningen sker mot det belopp som definieras i denna överenskommelse och som baseras på Socialstyrelsens prognos av

läkemedelskostnader per den 30 oktober 2023 och TLV:s prognos av återbäringen per den 17 november 2023. Baserat på utfallet av nettostatsbidraget är avsikten att eventuella justeringar av bidraget för läkemedelsförmånerna och återbäringarna ska ske på aggregerad nivå i utbetalningen i mars månad 2025. En avstämning görs även av regionernas samlade ersättning till IHSI. Mellanskillnaden mellan det preliminära beloppet och det slutgiltiga beloppet för IHSI ska justeras senast i samband med den utbetalning till regionerna som sker i februari nästkommande år, ifall mellanskillnaden överstiger 100 000 SEK.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Jonas Eriksson, tfn 08–452 78 79 och kan även nås via e-post: jonas.eriksson@skr.se.

Frågor om bokföring besvaras av Robert Heed, tfn 08–452 71 41 och kan även nås via e-post: robert.heed@skr.se

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för ekonomi och styrning

Erik Törnblom

Jonas Eriksson